

A gázok

Ennek halmazállapotnak legfőbb jellemzői, hogy az adott gáz részecskéi között kicsi az összetartóerő és összenyomhatóak, mert a részecskék között nagy a távolság. A halmazban a részecskék folyamatosan mozgásban vannak, ütköznek, irányt változtatnak. Tudjuk a gázokról, hogy azonos anyagmennyiségeik azonos nyomáson és hőmérsékleten egyenlő térfogatúak. Ez az Avogadro törvény.

Mértékegységek:

Pascal; 1Pa(SI mértékegység)→nyomásjele:p

Kelvin; 1K (SI mértékegység)→hőmérsékletjele:T

$$- \text{ Kelvin} = \text{Celsius} + 273$$

Köbméter; 1m³(SI mértékegység)→térfogat jele:V

Mól; 1mol(SI mértékegység)→anyagmennyiség (1mol=6*10²³ db) jele:n

3 nevezetes állapotuk van:

Név	Nyomás (p)	Hőmérséklet (T)	Térfogat (V)
Normál	Légköri (10 ⁵ Pa)	0 C ° (273 K)	22,41 dm ³ /mol
Standard		20 C ° (293 K)	24 dm ³ /mol
Szobahőmérséklet		25 C ° (298 K)	24,5 dm ³ /mol

További jellemzők:

Ideális gáz (így kezelünk mindent gázt, mivel a részecskék mérete a halmaz térfogatához képest, valamint a részecskék közti kölcsönhatások elhanyagolhatóak)

- részecskék pont- és gömbszerűek
- az ütközések tökéletesen rugalmasak

Kinetikus gázelmélet:

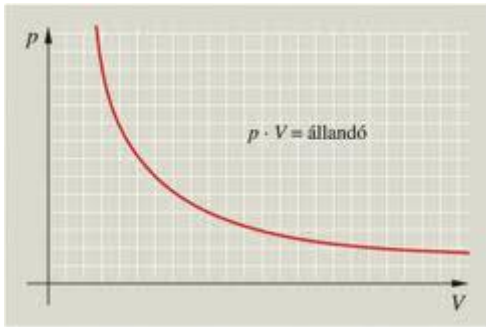
- a részecskék kitöltik a rendelkezésre álló teret
- **nyomás:** az edény falának ütköző részecskék erőt fejtenek ki

Bezárt gázokra vonatkozó törvények:

- **Bezárt gáz:** a gáz mennyisége és minősége nem változik

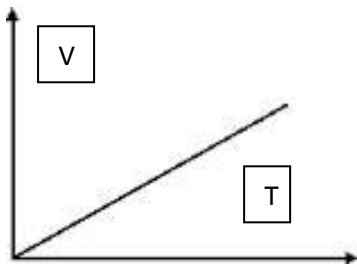
Boyle-Mariotte törvénykimondja, hogy állandó hőmérsékleten egy adott gáz mennyiség nyomásának és térfogatának szorzata állandó.(p*V=állandó). Ha két gáz állapotát hasonlítjuk össze.(1-es és 2-es jelű állapotokat), akkor a Boyle-Mariotte törvényt ebben az alakban írhatjuk fel:

$$p_1V_1=p_2V_2$$

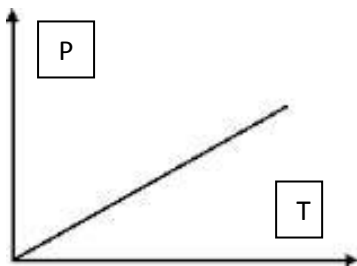
Gay-Lussac I. törvénye: Változatlan mennyiségű és minőségű ideális gáz esetén, ha a nyomás állandó a gáz térfogata és Kelvinben mért hőmérséklete egyenesen arányos, vagyis bármely két állapot között igaz, hogy:

$$V_1/T_1 = V_2/T_2$$

Gay-Lussac II. törvénye: Változatlan mennyiségű és minőségű ideális gáz esetén, ha a térfogat állandó a gáz nyomása és Kelvinben mért hőmérséklete egyenesen arányos, vagyis bármely két állapot között igaz, hogy:

$$p_1/T_1 = p_2/T_2$$

A három törvény egyesítésével megállapíthatjuk, hogy bezárt gáz esetén $p \cdot V/T$ állandó, vagyis

$$p_1 \cdot V_1 / T_1 = p_2 \cdot V_2 / T_2$$

Ezt nevezzük **egyesített gáztörvénynek**.

Egyetemes gáztörvény (bármely gáz bármely állapotára igaz):

$$pV = nRT$$

p=nyomás (Pa)

V=térfogat (m³)

n=anyagmennyiség (mol)

R=egyetemes gázállandó, 8,3 J/(mol*K)

T= hőmérséklet (K)

Vagy: **pV=kNT**

k= Boltzmann-állandó, $1,38 \cdot 10^{-23}$ J/K

N=részecskék száma

Példafeladat:

Egy dugattyúban 1 m³ argon gáz van 10⁵ Pa nyomáson, 20 C° hőmérsékleten. A gázt 30 C°-kalfelmelegítjük, eközben kezdeti térfogatának felére nyomjuk össze. Mekkora lesz a nyomása?

Megoldás:

$$V_1 = 1 \text{ m}^3$$

$$V_2 = V_1/2 = 0,5 \text{ m}^3$$

$$T_1 = 20 \text{ C}^\circ = 293 \text{ K}$$

$$T_2 = 50 \text{ C}^\circ = 323 \text{ K}$$

$$p_1 = 10 \text{ 0000 Pa}$$

$$p_2 = ?$$

$$p_1 \cdot V_1 / T_1 = p_2 \cdot V_2 / T_2$$

$$p_2 = p_1 V_1 T_2 / (T_1 \cdot V_2) = 100000 \cdot 1 \text{ m}^3 \cdot 323 \text{ K} / (293 \text{ K} \cdot 0,5 \text{ m}^3) = \underline{\underline{220477,81 \text{ Pa}}}$$

Készítették: Bálint Zsolt, Garaba Flórián, Ludányi Bendegúz, Popovics Mátyás, Suparmadi Márkó 2016b